

Obecní listy

Horní Olešnice a Ždírnice

POLOLETNÍ ZPRAVODAJ · ROČNÍK 2 · VYDÁNÍ 4 · PROSINEC 2024

**ČINNOST HASIČŮ
V OBCI**
strana 18

**VODOVOD - INFORMACE
O STAVBĚ Z POHLEDU
PROJEKTANTA**
strana 8

**OPRAVY MÍSTNÍCH
KOMUNIKACÍ**
strana 2

Elektronickou verzi najdete na
www.horniolesnice.cz

OPRAVY MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ

Vážení občané,

pro vaši zajímavost: v letošním roce se nám podařilo opravit několik místních komunikací v rozsahu cca 2800 m v nákladech na opravu v celkové výši 1 125 163Kč.

První opravená komunikace – Zadní Ždírnice – cesta od panelů za Vrchka k čp. 10 cca 960 m oprava celého povrchu. Opravu zajišťoval pan Cerman. Obec dodala asfaltový recyklát, válec na válcování zapůjčen v Alprim Mladé Buky.

Další opravená místní komunikace – Horní Olešnice – oprava k čp. 37 cca 90 m. Obnovená nová svodnice, položen celoplošně asfaltový recyklát. Opravu zajišťoval pan Cerman válec zapůjčen v Alprim Mladé Buky.

Oprava místní komunikace od čp. 36 po čp. 51 v Horní Olešnici cca 900 m. Tato komunikace byla poškozená výstavbou vodovodu. Oprava

celého povrchu byla zajištěna asfaltovým recyklátem a závěrečným nástřikem celého povrchu. Opravu zajistila firma Repare Trutnov s.r.o. Část opravy komunikace hradila firma provádějící výstavbu vodovodu a část Obec Horní Olešnice.

Oprava komunikace od čp. 57 po čp. 71 cca 900 m – tato komunikace byla v nejhorším stavu a byla nejvíce poškozená výstavbou vodovodu. Oprava byla zajištěna stabilizací, kdy vrchní povrch byl zasypán cementovou směsí, následně frézou vpěchován do povrchu místní komunikace a následně srovnán a uvalčován. Technologii

zajistila firma ZBA GeoTech. Následný den byl položen asfaltový povrch firmou Repare Trutnov s.r.o. Část opravy komunikace hradila firma provádějící vodovod a část Obec Horní Olešnice.

Velice se omlouvám občanům, že jsem slíbil opravu místní komunikace od čp. 65 po čp. 79 a od čp. 37 po I/16. a místní komunikaci od čp. 3 po státní silnici I/16. Tyto opravy asfaltem budou provedeny v dubnu 2025. Děkuji občanům za pochopení.

Petr Řehoř, starosta obce

HAVÁRIE VODOVODU V ZADNÍ ŽDÍRNICI

Vážení občané,

nyní bych se s Vámi chtěl podělit o jednu velkou zkušenost.

V letošním roce počátkem prázdnin nastala situace, že v Zadní Ždírnici v čp. 24 přestala téct pitná voda, následný den také v čp. 1. Obecní zaměstnanec a pan starosta zkusili vodovodní potrubí protlačit tlakovou vodou. To se bohužel nepodařilo a tlak zacpal toto potrubí.

Starosta zajistil kontejner s pitnou vodou, který byl umístěn tak, aby voda z kontejneru byla čerpaná do akumulární jímky u čp. 1 Zadní Ždírnice. Toto řešení bylo provizorní.

Následný den, starosta zajistil firmu pana Postolky – Drilling, s.r.o., která se specializuje na řízené protlaky. Pan Postolka zajistil vodovodní potrubí a následný den byl přijel traktor bagrem pan Cerman, který připravoval veškeré zemní práce. Pan Postolka zahájil vrtání od čp. 1 směrem k čp. 18, kde byla položena ½ potrubí cca 90 m. Následný den se pokračovalo od čp. 18 směr čp. 46, kde se podařilo ukončit protlak v těsné blízkosti nového zdroje pitné vody.

Tímto chtěl starosta ukončit akci a nechat zbývající staré potrubí a provozovat 2 řady. Po zvážení a stížnostech majitelů objektů čp. 23, 22, 45, že voda zapáchá, starosta rozhodl o pokračování a napojení všech objektů na nový vodovodní potrubí. Dalšího dne se pokračovalo s protlaky a pokládáním nového potrubí. Objednal jsem firmu THERMONA Hostinné na přepojení všech objektů. Pan Hronek se

uchopil úkolu a vše zařídil a následně přepojil všechny objekty na nové potrubí. Po pátrání, proč voda zapáchala, byla objevená spojka potrubí, která byla uložena ve stoce u čp. 17, kde potrubí sáкло a tím docházelo nejspíš ke kontaminaci vody. Celá akce byla provedena během 3 týdnů. Akcí se podařilo vyřadit všechny akumulární nádrže, kde docházelo ke kontaminaci pitné vody. Nyní celý systém vodovodního potrubí pracuje na tlakové vodě a všichni odběratelé mají pitnou vodu. Celá akce byla hrazená z rozpočtu obce a stála 595 438 Kč.

V zájmu obce je pokračovat a vybudovat nový vodojem, na který se přepojí vodovod a stávající odběratelé, kteří jsou napojeni ze stávající jímky, aby všichni měli zdravou tlakovou vodu.

Velice bych chtěl touto cestou poděkovat všem, kteří se podíleli na rekonstrukci vodovodu v Zadní Ždírnici.

Petr Řehoř, starosta obce

KALKULACE ODPADY PRO ROK 2025

Marius Pedersen				Transpost Trutnov								Jarý + Agropodník H.		
KO		Směsný		Plast		Sklo		Nebezpečný		Papír		Bioodpad, Olej		
6028	19 784,41 Kč	6063	815,08 Kč	6025	8 134,65 Kč	6024	1 626,24 Kč	6072	7 925,59 Kč	6025	3 867,16 Kč	6002	3 025 Kč	
6047	19 784,41 Kč	6086	11 515,57 Kč	6045	13 176,11 Kč	6044	271,04 Kč	6213	396,40 Kč	6045	3 639,68 Kč			
6065	19 784,41 Kč	6216	7 858,17 Kč	6067	9 180,31 Kč	6066	1 626,24 Kč	6213	2 809,43 Kč	6067	3 639,68 Kč			
6088	19 784,41 Kč			6091	9 576,74 Kč	6090	542,08 Kč			6091	5 687,00 Kč			
6112	19 784,41 Kč			6114	9 457,86 Kč	6113	1 626,24 Kč			6114	3 639,68 Kč			
6135	19 784,41 Kč			6134	9 146,41 Kč	6133	1 084,16 Kč			6134	4 094,64 Kč			
6165	19 784,41 Kč			6158	14 641,59 Kč	6157	1 355,20 Kč			6158	4 094,64 Kč			
6189	19 784,41 Kč			6191	9 457,07 Kč	6190	1 626,24 Kč			6191	4 094,64 Kč			
6217	19 784,41 Kč			6215	9 699,32 Kč	6214	271,04 Kč			6215	6 141,96 Kč			
6144	19 784,41 Kč			6241	13 139,28 Kč	6240	2 168,32 Kč			6241	3 639,68 Kč			
	19 784,41 Kč													
	19 784,41 Kč													
	19 784,41 Kč													
Celkem	237 412,92 Kč		20 188,82 Kč		105 609,34 Kč		12 196,80 Kč		11 131,42 Kč		42 538,76 Kč		3 025,00 Kč	
Podnik	0,00 Kč		Nájem		Nádoba plast 2024		Nádoba zvon 2024		0 Kč					
Nákup pytlů na odpad:				0 Kč				Prodej pytlů na odpad:				0 Kč		
Pytle	FA č.	200 ks	0 Kč											
Pytle	FA	200 ks	0 Kč											
Pytle	FA	200 ks	0 Kč											
Poplatek za osobu a rekreační objekt:														
Osoby TP	305	(z toho 32 osob.) + 8 cizinců (z toho 5 osob.)												
Rek. obj.	74													
Celkem	350+37=387													
Náklady:				Ostatní náklady:										
KO	237 412,92 Kč			poštovné	298 Kč									
VO	20 188,82 Kč			Gordic	1 906 Kč	(4.507,25+574,75+635,25 program odpady,psi,voda=5.717,25:3 /odpady,psi/ = 1.906,-)								
Ostatní	3 414,00 Kč			ISPOP	1 210 Kč	(KO odpad i tříděný odpad)								
NO	11 131,42 Kč			Celkem	3 414 Kč									
TO	163 369,90 Kč			Není započítána práce účetní, papír, tisk.										
Nájem	0,00 Kč													
Celkem	435 517,06 Kč	náklady za celkový odpad		Poplatky:										
Náklady celkem za rok 2024:				Osoby a rek.				309 600 Kč	(313x800kč + 74x800kč)					
Uhrazeno	435 517,06 Kč			Skutečnost				286 168 Kč	(pol.1345)					
EKO,E,A	145 929,50 Kč			Pohledávka				0 Kč	(SU 315/0331)					
Celkem	289 587,56 Kč	náklady-náhrady		Osvobozeno 44				29 600 Kč	(32+5=37x800Kč)					
Náklady obce:														
Náklady	289 587,56 Kč													
Poplatky	-286 168,00 Kč													
Celkem	3 419,56 Kč	obec doplácí												
Náklady na poplatníka / obec:														
Náklady	435 517,06 Kč	:	poplatníků	387	je cca	1 125,37 Kč	Náklady na poplatníka / obec vč.odečtení Ekokom,Ekolam,Elektrowin							
Náklady	435 517,06 Kč	:	osvo. popl.	350	je cca	1 244,33 Kč	Náklady	289 587,56 Kč	:	387	je cca	748,29 Kč		
							Náklady	289 587,56 Kč	:	350	je cca	827,39 Kč		

POPLATKY:

Od ledna 2024 budeme měnit výši místních poplatků. Za svoz komunálního odpadu na částkú 850Kč / osoba.

V obci se bude měnit svoz KO, který bude nyní sudé úterý. Ve stejný den bude i plast.

Děkuji

ODPADY

Milí občané!

V tomto vydání Obecních listů, bych chtěl především poděkovat všem spoluobčanům i chalupářům, kteří začali využívat obcí zřízená místa pro odložení větví a ostatního bioodpadu. Mám velkou radost, že v kontejnerech na trávu a listí, se nachází skutečně tráva a listí. Je to velký posun k lepšímu oproti začátku sezóny, kdy jsme pro zachování kvality budoucího kompostu v jámě, byli nuceni ručně třídit obsah kontejnerů, kdy z pěti kontejnerů na trávu a listí byly separovány tři kontejnery větví. Větvě je možno i dále odkládat na místo mezi silnicí do Ždírnice a kravínem u jámy na trávu a listí, místo se osvědčilo svou polohou, je dobře dostupné pro občany i pro techniku, která provádí štěpování a odvoz. Jen bych chtěl poprosit, aby se zde ukládaly pouze

větvě a dřeviny, rozhodně ne pařezy, kořeny keřů se zbytky zeminy a jakákoliv prkna, zbytky nábytku, nebo rozebraná králíkárna. Tyto věci mohou poškodit stroj, který větvě štěpkuje, a tímto by s největší pravděpodobností skončila

naše spolupráce s firmou, která nás tohoto odpadu zdarma zbavuje. Postupně budeme okolí jámy upravovat. Už teď je možné sypat do jámy trávu a listí z vozíků z vrchní strany, čehož již dost lidí využívá. Chtěl bych touto cestou poděkovat panu Jiřímu Mikulkovi st., který disponuje technikou, kterou bohužel obec k dispozici nemá, za nezištnou pomoc, a to nakládku a odvoz větví a odpadu z okolí kontejnerů v Přední Ždírnici a u bývalého obchodu v Zadní Ždírnici. Tato místa sice byla zřízena za účelem odložení větví, ale bylo to myšleno tak, že se pojedje s kolečkem s trávou a pár větvemi, ne že se to tam bude navážet vozíkem za auto, k tomu je určeno výše popsané místo u jámy. Pokud by si někdo nebyl jistý, že to, co

dělá, je z hlediska správného třídění dobře, může se zeptat, rádi poradíme, kontakty jsou na obecních stránkách. Ještě bych rád znovu poprosil všechny uživatele napojené na čistírnu odpadních vod, situace se nezlepšila, kočkolit se vyskytuje v pravidelných intervalech, s podzimem připrulo už několik kbelíků brambor v různém stádiu zpracování a vlhčené ubrousky už jsou evergreenem. Čistírnu bylo opět nutno odkalit, což obec stojí naprosto zbytečně nemalé finanční prostředky.

Děkuji všem za pochopení a spolupráci, přeji Vám klidné a pohodové prožití adventu a svátků vánočních a úspěšný vstup do roku 2025.

Technický pracovník obce T.Z.

JUBILEA

65 let:

Kobrlé Jiří, Jelenová Ladislava, Kobrllová Zina

70let:

Nosek Milan, Grofová Zdeňka, Misiková Vlasta, Hrubá Jitka

75let:

Viaterová Genowefa, Vrba Jarosl, Bartoňová Miroslava, Molejová Růžena, Link Vladimír

80let:

Purkert Heřman, Stránská Květuška, Šulc Miroslav, Mašková Eva,

90let:

Bartoň Otokar

V tomto roce nás opustili:

Jan Beneda, Helena Sklenářová, Ladislav Sklenář, Stanislav Šulc

Narodili se:

Sofie Kracíková, Anežka Jiroušková

VODOVOD - INFORMACE O STAVBĚ Z POHLEDU PROJEKTANTA

Jako projektant a autorský dozor mohu dnes, kdy se stavba vodovodu v Horní Olešnici chýlí ke konci, vzpomínat na samotné začátky přípravy vodovodu a její průběh.

Bylo to v polovině roku 2019, kdy obec začala uvažovat o nutnosti nového vodovodu. Tě době předcházely značně suché roky, které trvaly zhruba od roku 2016-2018. Jarní období prakticky nebylo, zima přecházela v dubnu do veder, která se táhla až do léta. Srážek bylo minimum. Obecně byl nedostatek vody, vydávaly se základy zalévání a hladiny spodních vod silně poklesly

V té době jsem dokončoval dokumentaci na vodovod v Horní Kalné. Zde se vodovod realizoval mezi roky 2021-2021, kolaudoval ke konci roku 2022. Obdobně tomu bylo v obci Dolní Olešnice, kde se vodovod dokončil o rok dříve - v roce 2021.

Na základě poptávky obce a uzavřené smlouvy jsem vypracoval studii, která

určila základní parametry budoucího vodovodu - spotřebu vody v obci, potřebnou vydatnost zdroje, velikost a výkon čerpadla, objem vodojemu a jeho umístění co se týče nadmořské výšky a základní průměry potrubí. Studii jsem dokončil na jaře roku 2020. Návrh byl projednán s obcí a odsouhlasen.

Další práce se odehrávaly v roce 2020 - jednalo se o zpracování dokumentace pro vydání územního rozhodnutí. Zde šlo o to, najít trasy vhodné pro uložení vodovodu, umístění vodojemu, projednat je s majiteli všech parcel a získat jejich souhlasy. Tato záležitost byla velmi zdlouhavá, trvala celý rok a byla v únoru 2021 ukončena vydáním územního rozhodnutí nejen na vodovod jako takový, ale i na všechny vodovodní přípojky pro objekty bydlení. Délka zpracování byla značně ovlivněna nesouhlasy některých osob umožnit vedení trasy po okraji svých pozemků. V těchto případech musela být trasa

navržena do nedávno opravené komunikace, jinak by se vodovod realizovat nemohl. Pokud se týče umístění vodojemu, zde byla rozhodující nadmořská výška, umožňující zásobení všech objektů s tlakem od 1, 5 atm. do 6 atm. Tento pozemek se nakonec podařilo ošetřit v prostoru pastvin, ve vhodné nadmořské výšce splňující požadavky na tlak ve vodovodní síti.

Po vydání územního rozhodnutí bylo provedeno geodetické zaměření území v trasách vodovodu a proveden geologický průzkum v místech, kde by se mohlo vyskytovat tvrdé podloží. Současně se provedl průzkum v prostoru vodojemu, z důvodů jeho budoucího založení.

Následně jsem zpracoval dokumentaci pro vydání stavebního povolení, na kterou dne 22. 12. 2021 vydal odbor ŽP MěÚ Trutnov stavební povolení.

Podle zákona je pro výběr zhotovitele stavby potřeba prováděcí dokumentace s rozpočtem a výkazem výměr. Ta byla následně zpracována, rozpočtována a dokumentace v květnu 2022 předána obci a firmě Ekologický rozvoj a výstavba za účelem získání dotace. Bez ní by stavba zahájena být nemohla.

Po výběru zhotovitele a získání dotace od SFŽP, byla zahájena stavba samotná. Práce započaly v měsíci září 2023 a trvaly mimo zimní období až do listopadu 2024. Na stavbě se zúčastnilo sdružení firem Stavoka Hradec Králové a Bak a.s. Postupně byly prováděny jednotlivé vodovodní řady, od června 2024 vodojem a nakonec zhlaví na stávajícím vrtu.

Během výstavby se objevilo minimum problémů - jednalo se především o umístění tras v okrajích parcel. Po jednání se právním zástupcem majitele a vytyčením okrajů pozemků se však nakonec i zde trasy zdárně provedly. V místech a parcelách, kde katastrální hranice hrubě nesouhlasily s trasami obecních cest se zajistily souhlasy jejich vlastníků.

Vrcholem prací bylo osazení prefabrikovaného vodojemu od firmy Vodojemy Kladno. Osazení se provedlo v suchém období na přelomu června a července, po předchozím vybagrování a přípravě základové spáry pod vodojemem. Za laskavého svolení majitelů přilehlých pastvin byla upravena cesta pro těžké tahače, návěsy a jeřáb s nosností 150 tun. Během jednoho dne byl vodojem osazen.

V současné době je vodovod prakticky hotov. Veškeré řady jsou propláchnuty, desinfikovány a natlakovány, vodojem je vystrojen, napuštěn a provedena kontrola těsnosti. Zhlaví vrtu je rovněž hotové a osazeno čerpadlo. Prakticky všechny dotčené místní komunikace, do kterých byl proveden přímý zásah, jsou opraveny. K vodojemu je vybudována nová obslužná komunikace, navazující na silnici I/16. Starý zdroj bude odstaven a z něho zásobené objekty budou napojeny na nový zdroj.

Je nezbytné, aby se po kolaudaci vodovodu co nejrychleji napojily všechny objekty bydlení a rekreace, ke kterým byly připraveny odbočky přípojek s uzávěry. Po určité době totiž stát provádí kontrolu, která by při nedodržení parametrů předpokládaných napojení mohla znamenat i krácení dotace.

S odstupem času mohu nyní zhodnotit, že stavba probíhala plynule především díky dobré a vstřícné komunikaci s naprostou většinou občanů i majitelů rekreačních parcel. Pro uvedení do provozu zbývá stavbu předat obci a požádat o vydání kolaudačního souhlasu. Pro něho je opět třeba zajistit řadu dokladů,

mimo jiných i provozní řád nového vodovodu, nebo dokumentaci skutečného provedení.

Musím ještě pro úplnost uvést, že vodovodní systém je na hranici katastru propojen vodovodem obce Dolní Olešnice. V případě závažné havárie, nebo poškození zdrojů vody či vodojemů, může být voda dodávána z obce do obce.

Obec Horní Olešnice, která dosud jako jediná v širokém okolí neměla obecní vodovod, se připojuje k seznamu obcí s dokončeno infrastrukturou zásobení vodou z vlastního zdroje.

Bylo mi potěšením a ctí účastnit se na přípravě a provádění tohoto díla, které bude sloužit dlouhá desetiletí. Jsem přesvědčen, že zvláště v postupně měnícím se klimatu lidé jak nyní tak i v budoucnosti ocení jeho potřebu a kvalitu. Bez vody totiž není života...

*Ing. Novotný Vlastimil,
Vodohospodářská kancelář Trutnov*

MYSLIVCI

Vážený občané, přátelé obce a přírody. Bylo mi umožněno starostou Vaší krásné obce, abych opět po roce napsal několik řádků za Myslivecký spolek Horní Olešnice. Minule jsem ve svém článku slíbil, že se s Vámi podělím o případné zkušenosti s výskytem vlka obecného v našem okolí. Přesto, že toto téma často ve společnosti rezonuje, mohu všechny uklidnit, že se v okolí obce žádný vlk nevyskytuje. Nikdo z našich myslivců se s ním v uplynulém roce nesešel. Vyskytuje se však v Krkonoších, zejména na Jelení a Černé hoře, kde se k velké radosti jejich ochránců začínají utvářet vlčí smečky. Doufám jen, že někoho z politiků nenapadne dotovat vysazení a ochranu medvědů. K čemu to vedlo na Slovensku, už všichni víme.

V současné době je však ve sdělovacích prostředcích téma číslo jedna výskyt AMP (Africký mor prasat) na Liberecku. Společnost sleduje marný boj profesionálních policejních odstřelovačů s přemnoženými divočáky. Akce stojí náš stát desítky milionů korun, přičemž je určitě mnohem levnější a účinnější zajistit snížení stavů divokých prasat pomocí mys-

livců. Možná by stačilo oslovit ČMMJ (Českomoravská myslivecká jednota) a pokud si se situací nedokážou z nějakého důvodu poradit myslivci, kteří mají honitbu v pronájmu, lze nabídnout a koordinovat pomoc myslivců třeba z celé republiky. Státní orgány, jako je Státní veterinární správa a popřípadě Policie ČR by v tomto případě poskytly pouze součinnost. Domnívám se, že většina myslivců ví o nahánění pachatelů trestných činů asi tolik, jako většina policistů o nahánění a lovu zvěře.

V naší honitbě černá zvěř přemnožená není. V minulém mysliveckém roce jsme navýšili odlov přibližně o třicet procent. Samozřejmě, že ve vegetační době, kdy jsou na polích pro černou zvěř lukrativní plodiny, jako kukuřice nebo jiné obiloviny, zejména v mléčné zralosti, divočáci přijdou ze sousedních honiteb. Občas zavítají i v předjaří a hned rozryjí trvalé travní porosty ve snaze se dostat k myším hnízdům, nebo k jinému chutnému soustu, jako jsou larvy a žížaly. V polovině února letošního roku přišla do naší honitby tlupa černé zvěře čítající 25 kusů. I když z nich

naš myslivecký hospodář ihned jednoho divočáka ulovil, utekli jen do nejbližší paseky a ráno při cestě z pro ně nebezpečné oblasti, způsobili škodu na loukách. Netrvalo dlouho, a už se ozval zástupce zemědělské společnosti s požadavkem náhrady škody. S některými zemědělsky hospodařícími subjekty se lze domluvit o náhradě škody lépe a s jinými zase hůře. Vlastně jde vždy jen o peníze, jako obvykle. Zatím bych to nerozváděl blíže a ponechal tento problém v obecné rovině a regulích zákona O Myslivosti, který k myslivcům ani zvěři moc přívětivý není. Stále se ještě jedná o jeho novelizaci a vzhledem k tomu, že ministerstvo zemědělství všechny rozumné připomínky stran ČMMJ, některých krajských úřadů i majitelů pozemků smetlo ze stolu, moc „výborný“ to asi nebude, spíše naopak. Výsledek Vám můžu sdělit příště.

Ve sdělovacích prostředcích slyším, jak přemnožená zvěř páchá škody na zemědělské i lesní půdě a myslivci s tím nic nedělají. Také jsem už slyšel z úst politiků a jiných vysokých činitelů, že zvěř je vlastně škodná a je třeba ji vystřílet. Víím, že někde

je skutečně velký problém s přemnoženou zvěří a je třeba její stav snížit, ale za všechno zase myslivci nemůžou. Pokud vidíme lesy a zemědělskou půdu jen jako zdroj příjmů a nikoli přírodní bohatství, tak se nic k lepšímu nezmění. Proč lesy ničí kůrovec a třeba velké plochy kukuřice zase prasa? Třeba to je jenom přístupem lidí a touhou po co největším zisku, kdy se ze smíšených lesů udělaly průmyslové, rychle rostoucí smrkové porosty s neschopností zadržovat vláhu v utužené půdě po těžké mechanizaci. Podobně je to tak i se zemědělskou půdou. Když jsem jel přes Rakousko, viděl jsem střídající se pruhy obilí, kukuřice, cukrové řepy nebo brambor. Je tam i drobná zvěř a například taková koroptev umí posbírat v brambořišti mandelinku a nemusí se použít postřik. Všude jsou ve svažitém terénu remízky, které pomáhají zadržovat vodu v půdě, brání erozi a současně poskytují kryt drobné zvěři. Mezi drobnými celky se také zvěř lépe střílí, než když ji jenom slyšíte v obrovském celku kukuřice, odkud jen tak nevyleze.

V České republice dlouhodobě myslivců ubývá a myslivecká populace stárne. Samozřejmě, že starý nimrod už není při lovu tak produktivní jako mladý člověk. Zkuste prosedět noc v mrazivém počasí v lese na posedu a potom pochopíte, o čem mluvím. Při jednání o škodách to však nikoho moc nezajímá, stejně tak jako další objektivní překážky lovu. Mladí lidé mají v dnešní době jiné starosti a zájmy a účastnit se finančně pronájmu honitby, náhrady škod způsobených zvěří na lesních či zemědělských pozemcích a za to věnovat čas místo rodině lovu, pro ně není zrovna motivační. Z uvedených důvodů mnohde odcházejí i zkušenější myslivci, když předražené nájemné za honitbu nebo finanční plnění škod je už pro ně neúnosné. Jen mě tak napadlo, koho budou potom ohledně škod způsobených zvěří honit, když se na to myslivci vykašlou. K tomu je ještě potřeba v době nouze na své náklady zvěř přikrmovat, ale to je ctí pro každého řádného myslivce, jelikož naše morální i zákonná povinnost je primárně

o zvěř pečovat a potom teprve ji lovit. Lovit zvěř tak, aby u spárkaté zvěře zůstala pouze silná a zdravá populace v normovaných stavech, které jsou v souladu s prostředím, v kterém žijí.

Abych nebyl příliš pesimistický, věřím, že všude je stále více dobrých lidí než těch problémových a nepřejících. A abychom se svou troškou přispěli k získání mladých lidí pro myslivost, začali jsme u dětí a ve spolupráci se ZŠ v Dolní Olešnici založili kroužek mladých přátel myslivosti. Máme tam zatím osm dětí a budeme se snažit je příliš nenudit. I když se třeba nikdy myslivci nestanou, alespoň se jim budeme snažit do srdce vštípit lásku k přírodě a respekt ke všem volně žijícím živočichům. Závěrem přeji všem čtenářům klidné a spokojené vánoční svátky.

S pozdravem myslivosti a přírodě zdar,

*předseda výboru MS H. Olešnice,
Petr Kovář*

ŠKOLA

Vážení olešniční,

po čase se zase ozýváme a chceme Vás zatím na dálku seznámit s naší rodinnou školou a školičkou, která je tady pro Vaše děti už dlouhá léta. Mnohem příjemnější je ale společně strávený čas na akcích pořádaných s obcemi Dolní a Horní Olešnice (Ždírnice). S některými z Vás jsme již měli to potěšení se setkat na dětském dni a loučení s létem v Horní Olešnici, na našem 2. školním plese „Cestování v čase“, stejně tak na Vánočním a Velikonočním jarmarku a tradiční Zahradní slavnosti pořádané na konci každého školního roku. Moc se těšíme i na nadcházející akce ve Vaší obci, jako je vítání občánků a společenském odpoledni pro naše starší spoluobčany.

Považujeme se za „vesnickou“ školu, na což jsme náležitě hrdé. A vesnice

má žít společně. Budeme velmi rády, když se budeme moci setkat osobně buď na dnech otevřených dveří, kde si naši krásně rekonstruovanou a vybavenou školu a školku můžete prohlédnout zblízka v prosinci 2024 nebo v lednu 2025. Kdyby náhodou nezbylo času, pomocí QR kódu na plakátku se dostanete virtuálně na prohlídku školy. Budete ale ochuzeni, protože také druhá učebna pro menší děti již dostala svůj nový kabát. V této chvíli musím ještě říci, a hlavně poděkovat řemeslníkům a firmám z Olešnice, které se na rekonstrukci podílely. Jedná se o firmu ELMONT Vaněk a pana Martina Kraška. Mnohokrát děkujeme za skvělou a vyladěnou práci.

Do Vánoc nás ještě čeká společné rozsvěcení vánočního stromu v kostele Dolní Olešnice 2. 12. od 16 hodin. 5. 12. od 15 hodin proběhne zábavné odpoledne, na jehož závěru

v 17 hodin dorazí do sálu obecního úřadu družina Mikuláše, anděla a čerta s nadílkou pro všechny hodné děti. V týdnu před Vánoce v úterý 17. 12. Vás chceme pozvat na Vánoční jarmark v budově školy, kde si můžete levně zakoupit řadu vánočních ozdůbek a dekorací.

Jinak Vám všem přejeme příjemné, a hlavně klidné prožití adventního času, a kdybychom se neviděli, tak šťastné a veselé Vánoce. V novém roce 2025 se budeme určitě těšit na setkání s Vámi na některé krásné akci a začít můžeme třeba 3. plesem školy ve stylu „Pojďte zpátky do pohádky“.

Tak se pohádkově mějte

*za ZŠ a MŠ Dolní Olešnice
Kateřina Petružálková*

PROJEKT: PODPORA PRODEJNY POTRAVIN V HORNÍ OLEŠNICI 2024

NÁZEV PROGRAMU: PODPORA PROVOZU PRODEJEN NA VENKOVĚ 24RRD10

smlouva KHK č. 24RRD10-0059

Cílem projektu je zachování prodejny potravin pro obyvatele obce Horní Olešnice, Zadní Ždírnice a Přední Ždírnice, částečně i pro občany Dolní Olešnice, zejména pro seniory, zdravotně postižené a rodiče na mateřské dovolené. Tyto skupiny obyvatel mají různá omezení v možnosti dojíždět denně do města nakoupit potraviny a velmi vítají možnost nákupu základních potravin v místě bydliště. Další významnou skupinou jsou zaměstnanci jiných místních firem, kteří využívají prodejnu pro nákup poledního jídla (v obci není jiná prodejna ani restaurace).

Projekt je realizován od 1.1.2024 do 31.12.2024.

Získaná dotace Královéhradeckého kraje činí 60.000 Kč.

REALIZOVÁNO ZA FINANČNÍ PODPORY KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Královéhradecký kraj

Základní škola DOLNÍ OLEŠNICE

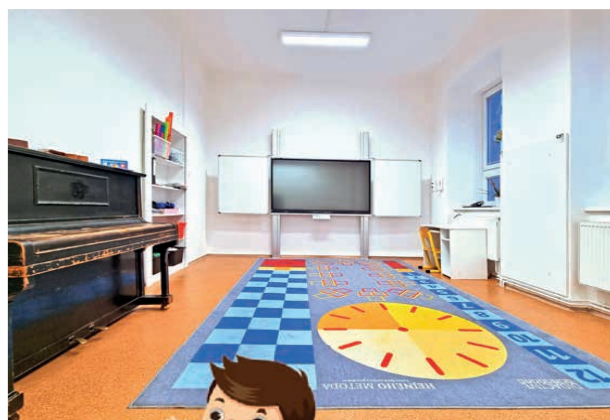
- Škola rodinného typu s menším počtem žáků ve třídě, vhodná pro děti se SVP
- Výuka v blocích s prvky Montessori, Foersteinova metoda, logopedie, speciální pedagog
- Každý rok příspěvek na vzdělávání 2000 Kč
- Ve třídě 2 pedagogové
- Angličtina od 1. ročníku
- Provoz školy a školní družiny od 6:30 – 17:00
- Oplocená zahrada s venkovní učebnou
- Stravování ve vlastní jídelně - domácí strava
- Svoz žáků z okolí zajištěn
- Možné vzdělávání dětí v naší MŠ již od 2 let

Den otevřených dveří

**Středa 11. 12. 2024
od 6:30 – 17:00**

**Středa 29. 01. 2025
od 6:30 – 17:00**

Kontakt:

Kateřina Petružálková
Tel.: 724 893 650, 739 311 981
e-mail: zsdolniolesnice@seznam.cz
www.zsdolniolesnice.cz
facebook: Základní škola
a Mateřská škola Dolní Olešnice

Navštivte nás a přesvědčte se sami 😊

Bližší informace zde:

Z fotoarchívu seniorky: Když po mrazivé noci vyjde slunce a fotograf stihne vyjít na kopec, než ta krása roztaje.

Jana Kovářiková

Z HISTORIE OBCE ŽDÍRNICE – 3. ČÁST

ŠKOLSTVÍ

Obecná škola dvojtřídni ve Ždírnici.

Řemesla provozovaná v Přední a Zadní Ždírnici

- Pálení vápna
- Sirkařství
- Škrobařství
- Mlynářství
- Bělíčství

Pálení vápna

Pálení vápna. Pod pozemky dolnokalenskými a slemenskými, které hraničí na severní straně s pozemky

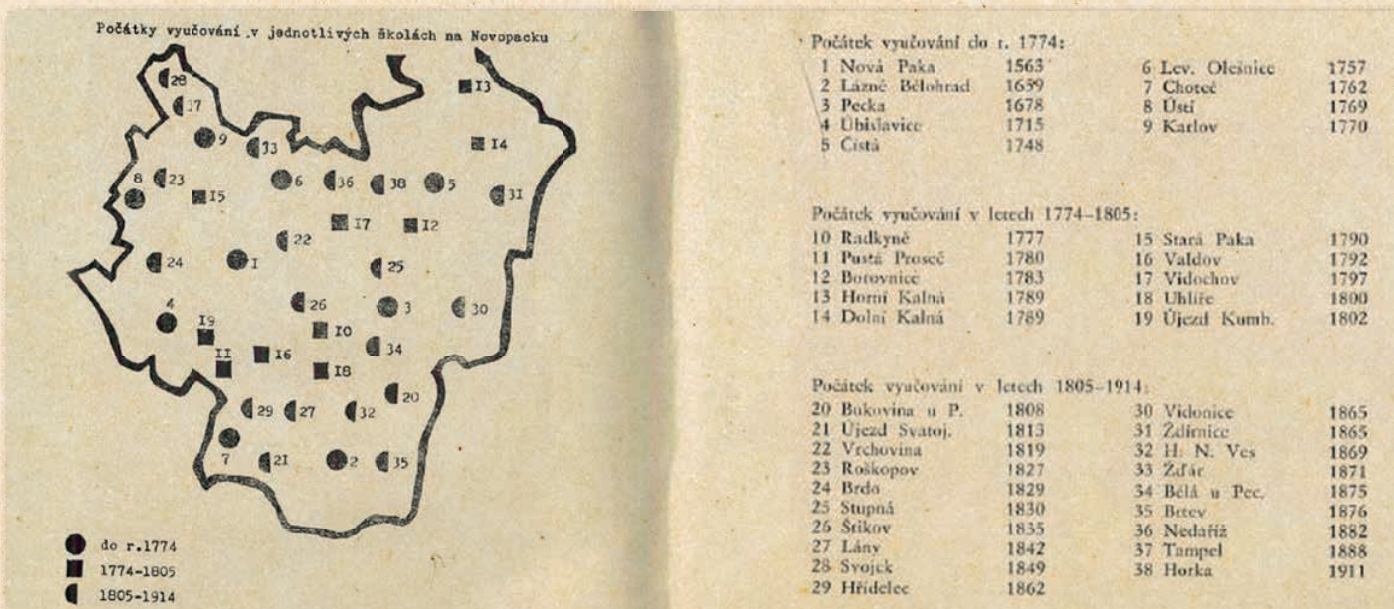
obce Klášterce, rozkládá se vrstva vápence 1 m i více pod povrchem. Síla její je též asi 1 m. Vápenec je barvy šedohnědé a obsahuje hojnost lupku s otisky ryby Palaeoniscus a jehličnaté rostliny Walchia.

Vrstva tato nápadně vyniká mezi ostatními v stráni na levém břehu Labe mezi osadami Kláštercem a Prosečným. Na tento vápenec upozornil a význam jeho jako mrvy ocenil kněz František Vejda, který byl od r. 1806 do r. 1843 v Kalné farářem. Na jeho popud zřídili si někteří rolníci

menší polní pece, ve kterých vápenec pálili. Pokud se ví, byli to ve Slemeně Jan Srna z čís. 16., Karel Korda z čís. 20. a František Máslo z čís. 18. To bylo asi kolem roku 1813.

V roce 1830 postavil Karel Korda 4 polní pece a zařídil si obchod s vápnem. V téže asi době nebo o málo později vystavěl **Fr. Jiříčka** na parc. č. 130/2 v Přední Ždírnici jednu pec, vápno páлил a prodával. Když pak v r. 1841 na téže parcele postavil obytné stavení čp. 28, zbořil pec a na parc. č. 133/2 postavil dvě pece. Jeho syn Jan v r. 1872 k tomu ještě dvě pece přistavěl. V roce 1874 postavil dvě pece Václav Rajs ze Slemena čp. 42 na své parcele č. 66/3. V Dolní Kalné postavil v téže době dvě pece Josef Stránský čp. 118 nad svým obytným stavením u cesty vedoucí na Homoli, které později zbořil, a postavil 3 pece dole u potoka na parcele č. 434/2, kde až dodnes stojí. Pro svou potřebu páлил vápno v Dolní Kalné Augustin Cerman č. p. 116 a Augustin Nosek.

Kde stály vápenky Jana Srny, Karla Kordy a Františka Másla ve Slemeně, není určitě známo. V pozdější době měl vápenku Korda Hynek č. p. 20 na parc. 237. a František Kobr na parc. č. 245/1. V obou pro vlastní potřebu pálilo se vápno až do světové

války. Po ní obě zanikly. Rovněž zanikly v Dolní Kalné pece Aug. Cermana a Aug. Noska. Ve Slemeně dobýval se vápenec na parcelách č. 170., 331. a 360. Na „Kopaninách“, na parc. č. 325/2, 331 a 356/2 na „Příčnicích“ a na parc. č. 230/7 na Kamenici. V Dolní Kalné se dobýval na parc. č. 520/2 a 572/1. Mimo to poskytovaly ho i sousední pozemky obce Klášterce, kde pálil jej ve svých vápenicích **Jan Jiříčka** v Přední Ždírnici.

V prvních dobách pálili dřívím, jehož bylo hojnost na Kláštersku. Teprve po roce 1848 začal užívati uhlí Karel Korda ze Slemena a **František Jiříčka** z Přední Ždírnice. Uhlí přiváželi po nápravách ze Ždírnice a z Lampertic.

ŽDÍRNICE. Děti ždírnické byly vyučovány v XVIII. století ve farní škole v Dolní Kalné. Chodily do ní jen v letních měsících. Byla to „letní škola.“ „Zimní škola“ byla ve Ždírnici a vyučoval na ní pomocník dolnokalenský. Bylo vyučováno 2—3 dny v týdnu, později 5. V zimě se učilo v najatých místnostech. Tak po 35 let se učilo v hostinci, kde šenkýř byl zároveň řezníkem. V létě byla docházka nedbalá; děti přišly hlavně před zkouškou.

Tyto poměry trvaly do r. 1863, kdy byla povolena samostatná filiální škola. Vyučovati se počalo téhož roku 1. května, ale o budovu nebylo postaráno. Občané Přední a Zadní Ždírnice se přeli o místo. Při komisi bylo vyhledáno místo mezi oběma částmi a vzdálenost byla odměřena na kroky. Základní kámen byl položen 11. září 1865, do zimy byla hotova třída a síň a počalo se učit. V letním běhu (od 1. května do 31. října) byly žňové a bramborové prázdniny. Příjem učitelův 180 zl. vyplácela obec.

Druhá třída byla povolena r. 1884, ale otevřena teprve v příštím roce. Komise rozhodla, aby se pro druhou třídu přistavělo; prozatím byla v učitelově bytě. Plány na prvé poschodí byly hotovy, ale udělená podpora byla malá a proto se odkládala stavba až do r. 1890.

V poválečných letech utrpěla škola střídáním učitelů; nová místní školní rada snaží se zlepšiti stav školy, jsouc přízniva správě školy.

Výkaz o počtu škol, žactva a učitelstva školního okresu novopackého (dozorčí obvod Nová Paka) podle stavu 31. října 1931.

Místo školy	Počet škol, tříd				Počet žactva	Počet žactva nábož.				Počet žactva podle věku														Poč. učit.							
	měst.		obec.			chlapců	dívek	katol.	čsl.	ev.	jiné	bez	vyrst.	letých																	
	1	2	3	4										do 6 let	7	8	9	10	11	12	13	14	více jak 14		učit.	účetek					
Bělá	1	1	1	1	14	18	20	10	—	—	2	9	7	5	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Bělohrad Lázně	2	1	1	1	230	214	306	59	2	5	72	51	32	46	34	50	108	62	34	21	6	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Brdo	1	1	1	1	16	19	18	17	—	—	—	5	3	5	3	7	3	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brtev	1	1	1	1	13	14	27	—	—	—	—	4	4	7	5	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bukovina u Čisté	1	1	1	1	16	25	40	—	—	—	1	11	6	8	2	3	4	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bukovina u Pecky	1	1	1	1	15	11	25	1	—	—	—	13	1	5	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Čistá	1	1	1	1	111	97	141	59	1	—	7	23	24	25	30	21	38	29	12	4	2	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Horka	1	1	1	1	18	13	14	15	—	—	2	8	6	1	7	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hřídolec	1	1	1	1	20	6	18	7	—	—	1	8	3	4	3	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Choteč	1	1	1	1	19	25	15	18	—	—	11	5	9	7	7	10	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalná Dolní	1	1	1	1	78	67	82	56	1	—	6	26	27	21	20	21	9	9	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalná Horní	1	1	1	1	39	60	75	23	—	—	1	16	17	13	10	20	8	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlov	1	1	1	1	8	7	13	10	—	—	2	7	4	4	4	3	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lány	1	1	1	1	20	22	31	11	—	—	—	6	11	6	8	6	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Olešnice Levinská	1	1	1	1	24	23	48	9	—	—	—	12	11	8	6	9	4	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nová Paka	2	2	2	2	449	431	393	341	12	8	126	87	100	119	119	104	151	101	53	38	8	11	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Stará Paka	1	1	1	1	160	148	146	113	11	—	38	40	35	34	34	44	61	37	19	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pecka	1	1	1	1	146	126	183	60	2	—	27	36	30	38	38	40	54	23	15	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Radkyně	1	1	1	1	17	12	17	5	—	—	7	—	3	8	8	3	6	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Místo školy	Počet škol, tříd				Počet žactva	Počet žactva nábož.				Počet žactva podle věku														Poč. učit.								
	měst.		obec.			chlapců	dívek	katol.	čsl.	ev.	jiné	bez	vyrst.	letých																		
	1	2	3	4										do 6 let	7	8	9	10	11	12	13	14	více jak 14		učit.	účetek						
Roskopy	1	1	1	1	19	18	27	8	—	—	2	4	12	8	8	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Svojeck	1	1	1	1	17	21	28	7	2	—	1	7	9	7	8	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Štikov	1	1	1	1	10	11	10	11	—	—	—	4	4	6	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Temple	1	1	1	1	17	15	22	4	4	—	2	2	8	4	7	7	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Úbislavice	1	1	1	1	69	65	119	12	—	—	3	25	22	23	18	23	8	9	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uhlíře	1	1	1	1	17	20	35	2	—	—	1	15	6	6	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Újezd Kumburský	1	1	1	1	15	15	16	13	—	—	1	5	5	7	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Újezd Svatojánský	1	1	1	1	17	12	14	10	1	—	4	7	5	4	6	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ústí	1	1	1	1	22	18	26	13	1	—	—	5	7	8	11	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Valdov	1	1	1	1	13	11	7	14	—	—	3	4	4	9	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ves Nová Horní	1	1	1	1	41	53	66	21	—	—	7	14	17	17	13	24	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vidonice	1	1	1	1	12	14	24	2	—	—	—	3	2	6	4	4	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrchovina	1	1	1	1	24	38	40	13	3	—	6	10	11	10	10	13	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ždár	1	1	1	1	15	20	33	1	1	—	—	8	6	4	5	3	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ždírnice	1	1	1	1	37	19	38	17	—	—	1	9	13	11	7	5	7	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Úhrnem	6	35	23	77	1758	1698	2117	962	41	13	334	489	454	488	463	487	499	311	178	70	16	73	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Z celkového počtu škol měst. jsou 2 chlapecké, 2 dívčí, 2 smíšené; obecné: 1 chlapecká, 1 dívčí, 33 smíšených.

*) a 13 učitelův ruč. práci, 1 ka-
lechetu římsko-katol. nábož.
a 1 náh. československého.

Polní pece stavěli ve březích z pís-
kovce, aby snadno vzdorovaly žáru.
V přední straně byl při zemi otvor asi
1/2 m², kde se pec zapalovala a vy-
pálené vápno vybíralo. Pec měla tvar
duté polokoule, nahoře 2 i více me-
tru široké. Dole se položily železné
rošty, na ně se vrstvalo uhlí a štípaný
vápenec střídavě, až byla pec plná,
„vyrovnána či zašichtována“. Nyní se
dole zapálila; asi po šesti dnech úpl-
ně prohořela a počalo se s vybíráním.
Vápenec se v peci zhasil na šedý, jako
klouzek hladký prášek, který se pak
buď trousil na pole, nebo se ho uží-
valo při stavbách pode jménem vápna
černého nebo hydraulického. Nahra-
dilo úplně cement.

„Kalenského vápna,“ jak se všeo-
becně říkalo, užito bylo při stavbě
tunelu heřmanického u Nové Paky.
Vápenice **Jana Jiříčky** v Přední Ždírnici
zásobovaly stavby v Nové Pace,
Staré Pace, Jilemnici, Vrchlábí, Hos-
tinném, Trutnově, Králové Dvoře,
Borovnici, Pecce, Bělohradě, Hoři-
cích aj. Kromě toho vápnily se jím
pozemky širého okolí.

Kámen rovnali lamaři „u děr“ do sáhu. Vydobytí jednoho sáhu stálo 7 až 12 zl., podle toho, jak byl hluboko. Do pece se vešlo 1, 5 až 2 sáhy kamene a 25 až 35 q uhlí. Vypálilo se 150 až 270 korců vápna neb 80 až 130 q. Cena vápna byla v prvních časech 40 kr. za korec, později 50 kr. V poslední době prodával se 1 q za 2 K. Vápenictví kvetlo od let sedmdesátých 19. století do světové války. Doba poválečná přivodila úpadek. Zvýšení dělnických mezd a cen uhlí, veliké poplatky nemocenské a úrazové pojišťovně jsou příčinou, že není možno soutěžit s vápnem z vysokých vápenek, kde je menší spotřeba uhlí a menší režie při dobývání vápence.

Zbylé pece, totiž dvě Václava Rajse ve Slemeně, dvě Josefa Stránského v Dolní Kalné a tři Marie Svobodové, dědičky **Jana Jiříčky** v Přední Ždírnici, jsou již napolo zbořeny a čekají, až budou úplně srovnány se zemí. Zmíněný **František Jiříčka** v Přední Ždírnici čp. 28 provozoval také koželužství. Za stodolou měl větrák, kde drtil dubovou kůru a ve stoupě ji tloukl na prach. Také vařil pivo, páčil líh, vyráběl střelný prach, šňupavý tabák a bednařil...

Sirkařství

V oddílu obce Přední Ždírnice, zvaném „Za horou,“ je stavení čp. 32, kterému se dodnes říká sirkárna. Je postaveno po způsobu průmyslových budov a sloužilo v sedmdesátých letech k výrobě sirek. Výrobu zařídil majetník **Jan Stránský**, byla jenom ruční, velmi primitivní. Nařezané špejle se kupovaly ve Svatce a ve zvláštní místnosti na řezačce podobné starým řezačkám na řezanku s kosířem, se řezaly na dřívka zděli sirky. Ve druhé místnosti, zvané nákladovna, dávala se dřívka do rámečku, na kamenné desce se rovnala, aby byl povrch rovný, a pak se sířila, vkládala se do směsi kyseliny sirkové a rumělky, konečně se smáčela do kostíku. Osířená dřívka v rámečcích odnášela se do sušárny. Byla to velká místnost, uprostřed stála železná kamna, v nichž se stále topilo, aby dobře uschly sirky, rozložené na

stojanech. Hotové se rozvážely do severních Čech, kolem Vysokého n. J., Nového Světa, Rokytnice atd. Prodávaly se v bedničkách po 50 balíčcích za 18 až 22 krejcarů celá bednička. Později koupili stroje lidé odkudsi z Polska a zdejší výrobu zrušili.

Škrobařství

Na Novopacku vyráběl se po domácímu hojně škrob pšeničný. Pšenice se namočila na 12 hodin do studené vody, která se potom sítím scedila. Na pšenici byla pak nalita horká voda, jež byla ponechána den. Po scezení vody mlela se mokrá pšenice na mlýnku. Kamenné jeho válečky měly asi 60 cm délky a 20-30 cm průměru. Kaše z mleté pšenice padala do dřevěné kádě, odkud přišla na ploché síto s otvory asi 5 mm velkými, kde se ručně vymáčkávala a studenou vodou proplachovala. Mletí, mačkání a proplachování se opakovalo, aby se slupky oddělily od škroboviny, jež se scedila na zíněných sítích, která slupky úplně zadržela. Hustá čistá kaše nechala se ustát v kádi, aby se na dne usadil škrob. Vrchní tekutina (šlam-pa), která byla výborným krmivem pro dobytek, musela se pozorně pleškou sbírat. Škrob se v čisté vodě znovu promíchal a ponechal se 12 hodin v klidu. Tekutina se opět sbírala, škrob se míchal železným škrabákem a lisoval se v plátných pytlích, aby se zbavil vody. Vyndaný a na kousky rozlámaný dosoušel se na kamnech.

Výroba škrobu pšeničného v Přední Ždírnici spadá do čtyřicátých let 19. století. R. 1841 vyráběl zde škrob **František Jiříčka** v čís. 28., 19. **Dědek** č. 1., **K. Vlačiha** č. 2., **Josef Ježek** č. 16., **Josef Stránský** č. 4., **Ferd. Kracík** č. 21., **Ant. Amler** č. 7., **Jos. Pátý**, **Jos. Máslo** č. 33. a **Josef Purkert** (č. 9.) - V Zadní Ždírnici vyráběli škrob **Ign. Endt** v č. 17, **Josef Amler** v č. 3. a **František**

Mašek v čís. 30. - V Dolní Kalné škrobařil **K. Hampl** č. 120. Mnoho škrobu se vyrábělo ve Stupné, v Borovnici (R. Rulf č. 81., Jan Neumann č. 150., Jos. Neumann č. 83.), ve Vidochově (**Mašek**, **Mádle**). Pšeničný škrob dovážel se ke škrobení textilií do Kosmonos, do Král. Dvora, Červ. Kostelce, Hronova, Náchoda, do Turnova aj. Před válkou prodával se 1 q škrobu za 34, 38 Kč, nyní asi za 400 Kč.

Mlynářství

Mlýn v Zadní Ždírnici čp. náležel mlynářům: **Jos. a Ant. Čerovským** (1867-1926), **Jindřichu Čerovskému**. Haklův mlýn v Zadní Ždírnici v panském lese zašel o poslední povodni r. 1897. Byla pak z něho pila a nyní hájenka.

Běličství

Přirozeným způsobem provádělo se běličství v době jarní, letní i podzimní. Působením slunečního světla rozkládá se vypařující se voda. Vzniká ozon, spolupůsobením vzdušného dusíku povstává amoniak a kyselina dusičná, jež způsobují bílení tkaniny, příze, nití. Na našem okrese připomíná se bělidlo na Vlkově, ve Slemeně a v Přední Ždírnici. Bílení plátna na Vlkově prováděl známý bělič **Josef Novotný** v čp. 20 (zemřel r. 1844). Hospodyně „z kraje“ přinášely nejvíce z jara rezné plátno a odnášely je často až na podzim, poněvadž bílení bývalo dosti zdlouhavé; trvalo někdy až 80 dní.

Zbytek bělidla ve Slemeně. (Kreslil K. Svoboda).

Kusy plátna daly se do veliké kádě, přikryly se plachtou, na kterou se nasypalo dřevěného popela, který se polil horkou vodou, vařenou v měděném kotli. V roztoku ponechala se látka do druhého dne, kdy se přenesla do žlabu pod rybníčkem, který se dosud zachoval.

Tam se vyprala též šlichta a látka tím zjemnila. Plátěné kusy rozprostřely se na louce, napjaly se na kolíčky, polévaly se měkkou vodou z rybníčku nebo ze studánky. Když uschly, opakovala se práce po mnoho dní namáčením v louhu a bílením na slunci. Vybílené plátno válelo se na valníku (mandlovalo se), jenž měl válečky zatíženy kameny, a pohyb se děl hřídelem. Valník byl umístěn u stodoly.

Bílily se též lněná příze a niti. Prádelna se pokládala na stůl a pláčačkami (kopisty) se změkčovala. O běličství na Kalensku píše K. Svoboda. Když r. 1492 došlo k rozdělení štěpanického panství, obdržel Heník z Valdštejna a Štěpanic mezi jiným zbožím také ves Slemeno. Zde on anebo jeho potomci postavili bělidlo, valchu a mandlovnu.

O šlemenském běličství zapsal tamní kronikář Ed. Mádle následující poznámky: Přejdeme-li po okresní silnici slemenský most, máme po pravé ruce rozsáhlá luka, kde se říká „na bahnách.“ Spodek tvoří silná vrstva rašeliny mladšího původu. Při těchto močalovitých lukách stávalo kdysi bělidlo v místech, kde stojí čp. 1 a 31; říká se tam dosud „na bělidle.“ Tato dvě čísla tvořila původně jedno s pavlačí kolem; její zbytek nalézáme dosud na čp. 31. Budova stála ještě počátkem XIX. století a mezi lety 1840 až 1850 rozdělena byla na nynější dvě popisná čísla. K bělidlu patřila mandlovna, v nynějším čp. 3, konírny v nynějším čp. 12 a kanceláře s obytnými místnostmi pro úředníky v čp. 28. Tyto tři budovy tvořily uzavřený dvorec, který v roce 1828 vyhořel a v jiné podobě byl postaven. Dodnes se říká „ve dvoře“.

V mandlovně (čp. 3) poháněli mandl koně po způsobu dnešního žentouru.

Místa za tímto číslem parc. 68 se jmenují „pod mandlovnou“. Valcha stála mezi nynějším olešnickým splavem a stavením čp. 42., patřícím Václavu Rajsovi na tzv. „Rajsově koutě“, kde mezi oběma místy najdeme zbytky struhy, kterou se vedla voda z potoka k valše. Podle vypravování Hynka Kordy čp. 2., který se narodil r. 1830 a zemřel 7. srpna 1920, otec jeho František Korda v r. 1832 střílel do polozbořené valchy jako do terce. Kdo a kdy zbytky odstranil, není známo.

Nynější čp. 28, dřívější kanceláře a obytné místnosti, spojeno je doposud s čp. 12; dřívějšími konírnami, kamennou branou, kterou se vcházelo na dvůr dřívější mandlovny čp. 3., takže tato čísla tvoří jakýsi celek až dosud, ač mají různé majetníky.

Podle vypravování byl dvůr mezi konírnou a mandlovnou překlenut a zde zřízena jakási visutá květinová zahrada, do které se vcházelo přímo z kancelářských a obytných místností, které byly umístěny v prvním poschodí a vyzdobeny nádhernými malbami.

V Přední Ždírnici bylo bělidlo, valcha a mandlovna na lukách č. parc. 187., které dnes patří k čp. 4., jehož majetníkem jest **Josef Stránský**. Zde pod hájem vlevo od kostelní cesty vyvívá silný pramen, který zásoboval valchu i bělidlo vodou. V horní části řečené

parcely byl rybník; zbytky po hrázi jsou dosud patrné a dodnes se tu říká „na rybníce.“ Z rybníka vedla se voda na bělidlo i na valchu...

Tento majetek patřil druhdy rodu **Jiříčkovu**. Patřily mu všechny pozemky, které tvoří dnes statek **Vlačihův** čp. 2., **Khunův** čp. 5. a **Stránského** čp. 4. V katastrální mapě jsou všechny tyto pozemky znamenány „na Jiříčkovým“. Poslední držitel z tohoto rodu **Václav Jiříčka**, otec **Františka Jiříčky**, vápeníka, užíval tohoto majetku do posledních let osmnáctého století a byl posledním, který provozoval bílení, valchování a mandlování plátna. Jeho nástupce hráz rybníka protrhl a částečně odstranil a zrušil bělidlo s ostatním zařízením. To se stalo začátkem devatenáctého století.

Valchy sloužily k tomu, aby hrubé plátno, jaké se tehdy robilo, bylo zjemněno a zbaveno pazdří. Byl to velký pískovcový kámen, na nějž se plátno položilo. Nad ním byla připevněna kladívka, která byla uváděna ve střídavý pohyb údery, vyčnívajícími hřeby, jež byly připevněny na lopatkách mlýnského kola. Bylo uváděno v pohyb svrchní vodou, jež přicházela náhonem a na druhé straně odváděna byla náhonem zase do potoka. Kolo ve valše slemenské stálo ještě r. 1845.

*Z dostupných pramenů sestavil
Ing. Jaroslav Fingr*

ČINNOST HASIČŮ V OBCI

Letošní rok jde pomalu do finále a my, ždírníční hasiči, bychom Vás rádi seznámili s naší činností.

Hned v únoru se konal tradiční Hasičský ples ve Ždírnici. Potěšila nás především účast kolegů hasičů z okolních sborů a samozřejmě i místních občanů.

V jarních měsících se konalo hned několik brigád. Byl to každoroční sběr železného šrotu. Zde bychom chtěli poděkovat všem přispívajícím občanům naší obce. Právě železný šrot je jedním z největších příjmů SDH. V měsíci dubnu a květnu byly ještě dvě brigády na našem hřišti, zaměřené na hoblování a natírání prken určených pro stavbu přístřešku. Jsme moc rádi za každou ruku, co je ochotna pracovat zadarmo a ve vlastním volnu.

Během letních prázdnin dostala naše klubovna nový „kabát“, máme krásně vymalovanou místnost v prostorách bývalé školy. Konají se zde

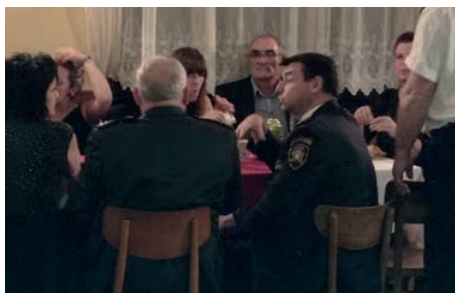

volby a schází se tu hasiči a maminky s dětmi. A právě společně s místními maminkami jsme tyto prostory po rekonstrukci uklidili a umyli.

Jako každý rok o prázdninách jsme i letos vyjeli na hasičský výlet. Cílem byl hrad Houska a Středověká krčma v Dětenicích. Počasí přálo

a nálada byla celý den skvělá. Potěšila nás i účast sousedních hasičů z Dolní Olešnice.

V polovině září naši zemi zasáhly ničivé povodně. Stejně tak jako okolní obce spolu s hasičskými sbory, tak i my jsme se rozhodli uspořádat materiální sbírku. Všem občanům patří

obrovské poděkování za laskavost a ochotu pomáhat tam, kde je to potřebné. Tentokrát se nám to společně opravdu podařilo. Sběrka byla dopravena do Krnova a předána Diakonii.

Podzimní akce byly soustředěny především na děti. Připravili jsme tradiční hasičskou šipkovanou po okolí Ždírnice. Na hřišti pak probíhaly hry a soutěže společně s opékáním buřtíků. Hned týden na to se konala akce Halloween. Děti soutěžily o nejhezčí vydlabanou dýni a pak se vydaly na strašidelnou stezku odvahy. I zde byla účast hojná a dětem se odpoledne líbilo.

Na žádost pana starosty jsme v listopadu začali s čištěním propustků v Horní Olešnici. Část už je hotová a zbytek nás ještě čeká, stejně tak i propustky ve Ždírnici.

Nedílnou součástí hasičů jsou soutěže v požárním sportu. Zúčastnili jsme se všech v našem okrsku. Tuto sezónu nás po spoustě let reprezentovala i naše přípravka. Jsou to děti ve věku

od 4 do 9 let. Je obdivuhodné, kolik se toho ti špuntí naučili. Kromě šikovnosti mají i smysl pro týmový sport, což je skvělé. Jsme na ně pyšní a doufáme, že je hasičina bude bavit.

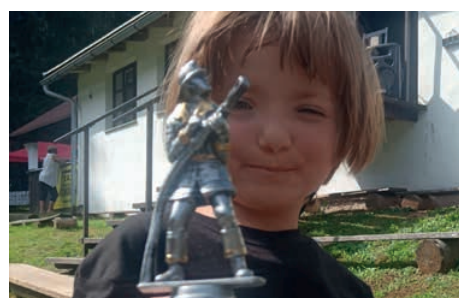
K práci hasičů patří také různá školení, ať už je to zdravotně, používání AED, prevence, školení řidičů, školení na pily a mnoho dalších.

Na závěr letošního roku pro Vás ještě chystáme společně s obcí akci „Setkání u vánočního stromčeka“ ve Ždírnici.

Děkujeme za Vaši přízeň a přejeme Vám krásný a klidný zbytek roku.

Za SDH ŽDÍRNICE

Dana Jará a Nikola Nedomešlová

OKÉNKO PREVENTISTY

Zima pomalu a jistě klepe na dveře a s ní začíná také každoroční topná sezóna. Já bych Vám ráda připomněla pár základních pravidel ohledně údržby topidel a komína, ono přece jen ne nadarmo se říká, že prevence je základ. Buďme proto připraveni, ať nás nic nepříjemného nezaskočí.

Co mohu zkontrolovat sám?

- zda je komín celistvý, neprodyšný, bez spár a omítnutý
- zda není spotřebič či kouřovod propálený
- zda funguje uzávěr komínových dvířek
- zda je zařízení v domácnosti v dostatečném odstupu od tepelných zdrojů

Jak často se čištění provádí?

Výkon spotřebiče do 50 kW včetně - je znázorněno níže v tabulce.

Komín si můžete průběžně čistit sami, ale jednou do roka je potřeba pozvat kominíka. Přitom vůbec nezáleží na tom, jak často komín používáte.

Co dělat, když začne komín hořet?

- okamžitě přestaňte topit, pokud je to možné, vyberte topeniště a hned odstraňte veškerý hořlavý materiál z blízkosti komína
- zavolejte linku 150 nebo 112
- požár v komíně nikdy nehaste vodou, může dojít k popraskání nebo dokonce i výbuchu

A teď už jen pro zajímavost:

Hasiči v roce 2023 řešili 1262 případů, spojených s požárem sazí v komíně. Celková škoda činila více než 90 mil. Kč. Zachráněno a evakuováno bylo 161 osob.

Kominické služby v našem nejbližším okolí provádějí pan Pavel Sedláček a Václav Stránský

Přeji Vám všem krásný a ničím nerušený zbytek roku.

*Dana Jará
referent prevence*

Palivo	Pevné		Kapalné		Plynné
Provoz	celoroční	sezonní	celoroční	sezonní	
Četnost	3x za rok	2x za rok	2x za rok	1x za rok	1x za rok

VZOMÍNKY NA BÝVALOU OBEC ŽDÍRNICE

Podle Ing. Vladimíra Horáka CSc.

Obec Ždírnice, která by podle abecedy měla být na konci veškerého společenského dění, neboť byla i na konci bývalého novopackého okresu. Ždírnice tam však nikdy nebyla, ale naopak vždy byla alespoň někde uprostřed všeho společenského života.

Od prvních údajných informací o obci ze 13. století v celé historii Podkrkonoší vždy do některých i prestižních lokalit patřila. Od 60. roku minulého století patří jako část obce do Horní Olešnice trutnovského okresu.

Ždírnice byla, jak dokládají zápisy ze dvousvazkové kroniky obce v trutnovském archivu, vždy na společenské úrovni. Také její popisy ve třídílné „Vlastivědné monografii okresu – Novopacko“ z let 1924–1929 dokládají i ve srovnání s ostatními obcemi dobrou úroveň ve veškerém občanském životě. Pokud budeme sledovat novější historii společnosti, zejména z první poloviny minulého století, musíme konstatovat, že i Ždírnice velice bouřlivě tento společenský vývoj prožila.

Do roku 1918 ještě za Rakouska-Uherska včetně 1. světové války 14 občanů obce položilo životy a další 3 zůstali nezvěstní. Po zániku této monarchie od roku 1918 do roku 1938 v období První republiky byl i ve Ždírnici veliký pokrok. Pak přišel Mnichov, kdy byla obec zabrána a po šesti týdnech po iniciativě petic z okolních vesnic a s požadavky starostů až v Praze, byla opět uvolněna do Čech, respektive do Protektorátu Böhmen und Mähren. Z období zabránění obce wehrmachtem se váže dosud historicky jednoznačně neobjasněná smrt obchodníka a hostinského Jana Ludvíka. Jeho pohřeb byla velká česká manifestace. Ještě jedno nebezpečí hrozilo obci za války. V době heydrichiády, údajně na udání, jičínské gestapo dva dny hledalo v chalupě č. 4 zbraně. Nic nenašlo a díky hrdinství tehdejšího starosty Františka Jiříčky a strážmistra Malínského z Dolní Kalné, kteří se za obec zaručili,

obec asi zachránili. Někaké zbraně prý však byly zakopány na poli, což se říkalo po válce. Bylo prokázáno, že někteří občané, snad i rodiny, byli aktivní v určité pomoci potravinami ruským zajatcům v bývalých papírnách Eichmann a spol. v Hostinném i pomocí chlebem do Horní Kalné ukrytým sovětským partyzánům. Různých menších příhod bylo i více, jako např. honby Hitlerjugend českých kluků z vesnice, držení mladého Pepy Stránského wehrmachtem v hospodě, zavražení Josefa Čerovského ve škole, dohady ze začátku hlídaných hranic po jejich překročení při sběru lesních plodin aj. Při rušném roku 1945 ke konci války, ruských zajateckých transportech, německých utečenců před frontou, kolonách wehrmachtu a potom příchodu sovětských vojsk, byla vesnice vždy nějak aktivní.

Po válce se Ždírnice slibně rozvíjela, zejména rok 1947 byl pro obec velice úspěšný. Obec byla elektrifikována a telefonizována dvěma veřejnými hovornami. Hasiči dostali novou motorovou stříkačku a starší automobil Chevrolet z roku 1926. V obci byl také úspěšný celookresní „Novopacký hasičský sjezd“. Po roce 1948 v roce 1960 připadla Ždírnice jako část obci Horní Olešnice. Do roku 1990 i nadále žila Ždírnice v rámci obce Horní Olešnice obdobně jako celá naše společnost.

Pro obec byla vydána delší dobu připravovaná malá specifická monografie bývalé obce Ždírnice za období 1900–1950 se seznamem rodáků z tehdejšího období a popisem některých specifík tehdejší obce. Tato časově limitovaná monografie obce volně navazuje na úspěšné první setkání rodáků a přátel tehdejší obce ze dne 2. července 2016. I v této monografii, podobně jako při tomto setkání, je vzpomenu na nejslavnějšího rodáka Ing. Josefa Vágnera CSc. Monografie „Paměti rodáků...“ je k dispozici na OÚ Horní Olešnice.

Ing. Vladimír Horák CSc.

Z HISTORIE OBCÍ PŘEDNÍ A ZADNÍ ŽDÍRNICE

Kolektiv autorů – Radek Drahný, Jaroslav Fingr a Ladislav Junek vydali pod záštitou obce Horní Olešnice knihu o Ždírnici. Tato kniha volně navazuje na knihu „Ždírnice v Podkrkonoší“ od zdejšího rodáka Ing. Vladimíra Horáka CSc. Na rozdíl od osobních vzpomínek rodáků se v tomto volném pokračování objevuje výběr těch nejzajímavějších událostí z Pamětní knihy obce Ždírnice a Obecní kroniky. Tyto jsou dostupné v Okresním archivu v Trutnově.

Obec Horní Olešnice nabízí k zakoupení knihu

„Z historie obcí Přední a Zadní Ždírnice“

Tato kniha je k dispozici na obecním úřadě Horní Olešnice.

VÁNOČNÍ TVOŘENÍ? PŘESNĚ TAK!

Vyrůstal jsem v Dolní Kalné, kde se za mého dětství pohlíželo na Olešnici jako na obec, kde nemají ani pouť, noví obyvatelé si nedokážou opravit svůj dům nebo udělat něco pro druhé. Tak to už dnes neplatí. Příkladem může být právě vánoční tvoření, které se uskutečnilo 30. listopadu 2024 v nově zrekonstruované budově bývalého hostince.

Devět stolů a u nich devět šikovných, milých a také trpělivých dam se vzorně připraveným vším, co se nechá díky dětské fantazii k vánoční výzdobě použít. Ano, i korkové špunty. A děti – a to nejen holčičky – s tavnou pistolí v ruce opravdu tvořily a ti pilní si mohli přinést od devíti stolů devět vánočních výrobků. Ostatně není třeba popisovat co, na fotografiích to sami vidíte. O akci byl velký zájem, takže byla hojně navštívena – i tatínkové si v šenku přišli na své.

Až se někdo zeptá – a co je to ta občanská sounáležitost? – tak právě tohle. Ochota spojená s chutí a nadšením, vždyť i ti, kteří si to tam odpracovali včetně časově nákladně přípravy, museli mít dobrý pocit ze zájmu a radosti přítomných dětí.

Dobrý, pěkný to bylo!

Josef Bajer

LOUČENÍ S LÉTEM

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

OHLÉDNUTÍ ZA NAŠÍ SOUSEDKOU....

Když v polovině července 2024 zemřela paní Helena Sklenářová, leckomu z jejich sousedů vytanul na mysl její strastiplný život posledních týdnů, měsíců a možná i let, zvláště po odchodu jejího druhá Josefa Maška. Přesto vzpomeňme na ni i jinak.

Byla člověk společenský, společnost vyhledávala a cítila se v ní dobře. Za nějaký čas poté, kdy ovdověla, se k ní přistěhoval původně ždírnický rodák Pepa Mašek z Borovničky a jak se ukázalo, i dobrý a přátelský soused pro nejbližší okolí. Sice mi říkala, že ho doma nechce, ale nakonec, myslím, byla ráda, že s ní bydlí. Začínala mít totiž problémy s pohybem a on přeci jen leccos zastal. Ostatně poklepání na rakev při jeho pohřbu a věta – Děkuju ti za všechno – svědčí, že si toho byla nakonec vědoma. Ráda vyseďávala od jara do podzimu na zápraží, kde odchyťávala své sousedy na kus řeči. Společenské akce pořádané obcí nikdy nevynechala, ani babinec

Foto: z babince před covidem – vpravo pí. Helena Sklenářová se svojí sousedkou Jolanou Vjaterovou

bez ní by nebyl úplný. A pokud něco organizovala sama, vždy s velkou štedrostí. Listonošky by mohly vyprávět, jak doručení důchodu bylo vždy spojené s pohoštěním. A nezapomenout se na Velikonoce, to nepřipadalo vůbec v úvahu.

Ze života Ždírnice odešla dobrá duše této obce. A protože veřejné rozloučení se nekonalo, tak ti, kteří ji znali a měli rádi, na ni zavzpomínali při společném podzimním setkání v Horní Olešnici.

Josef Bajer

CO SE JÍ VE SVĚTĚ

ZIMNÍ A VÁNOČNÍ ČAS

Vánoční čas začíná adventem. Je to radostné očekávání a těšení se na příchod Spasitele – Ježíše Krista.

V současnosti nahradil klid rozjímání a ticho všeobecný shon a chvat při nákupu kaprů, stromků, dárků všech velikostí, při pečení cukroví.

Od první adventní neděle až do poloviny prosince – očekávání druhého příchodu Krista na konci věků a Poslední soud, období pokání. Barvou pokání je barva fialová.

Oblíbeným zvykem – adventní věnec – první zmínky z poloviny 19. století z města Hamburk. Tvar věnce symbolizuje jednotu a plamen svíčky plamen lásky každého člověka. Zvěstoval naději i očekávání příchodu Spasitele. Adventní věnec zdobí čtyři svíce – tři fialové (barva pokání) a jedna růžová (barva naděje), stejné barvy jako mešní roucha adventu. Každou neděli se zapaluje jedna.

První období adventu

- svátek sv. Ondřeje – Ondřej pomáhal při zařikávání zlých duchů – 30. listopad
- svátek sv. Barbory – patronka horníků, sedláků, stavebních dělníků, architektů, ale i hrobníků, zvoníků, hasičů – 4. prosinec
- svátek sv. Mikuláše – hodné děti obdarovává sladkostmi, zlobivé bramborou nebo uhlím – 6. prosinec
- svátek sv. Lucie – žena, která zemřela mučednickou smrtí – mocná ochránitelka před kouzly čarodějnic – 13. prosinec

Druhé období adventu

- období od poslední adventní neděle do odpoledne na Štědrý den
- radostné očekávání příchodu Krista
- fialovou barvu střídá barva růžová – barva radostného očekávání a naděje

- advent vrcholí 24. prosince vigilií (bohoslužbou) v předvečer svátku Narození Páně
- svátek Adama a Evy – Štědrý den – 24. prosinec

Štědrý večer

- Konec adventního půstu a doby rozjímání

Štědrovečerní večeře

- Ke stolu se usedá s první hvězdou ve svátečním ustrojení
- Na stole bílý ubrus, pod talíře se ukrývaly mince nebo šupiny kapra – po celý rok se mají v hospodářství držet peníze
- Večeře se zahajovala modlitbou, ve které se děkovalo za všedobré, co uplynulý rok přinesl
- Jedlo se mlčky, aby se nevyrušili duchové předků
- Jedlo se symbolicky z jedné mísy
- Na stole muselo být devatero pokrmů
- Čím bohatší večeře, tím bohatší úroda
- První chod – oplatky nebo kousky chleba s medem – pro dožití příštích Vánoc ve zdraví
- Základ večeře – polévka – bramborová, kroupová, jáhlová nebo houbová
- Další chod – kaše z celých zrn –

symbol bohaté úrody, tedy i bohatství

- Hrách – nasladko, sypaný perníkem, říkalo se mu pučálka
- Typické vánoční jídlo – černý kuba – z hub, krup a někdy kousek uzeneho – černou barvu dodávaly právě houby, k nim podávaly kyselé švestky nakládané stejně jako okurky
- Kaše z jáhel – kutja – slazená medem, bohatší přidávali hrozinky, k ní se smažily malé lívance – tvarem i barvou připomínaly sluníčko – symbol příchodu jara
- V horských oblastech – houbové kyselo s knedlíkem nebo krupicová kaše s houbami a chlebem
- Jídávalo se noho ovoce, což byl symbol novorozeného syna Božího
- Vánočky musely vydržet do Nového roku, pila se voda, pivo, pálenka
- Od stolu nesměl nikdo vstát dříve, než k tomu dal hospodář pokyn
- Po večeři se rozdávaly dárky – pamatovalo se přítom i na domácí zvířata
- Koza od každého chodu kousek, kráva chleba s česnekem, slepice zrní a hrách, pes se s kohoutem dělil o česnek
- Obdarovávala se i zahrada – do studny peníz pro štěstí a kus vánočky, aby nevyschla; drobků do stodoly myším, aby šetřily úrodu; kosti z ryby chránily zahradu před krtky

A JAKÁ JSOU TRADIČNÍ VÁNOČNÍ JÍDLA VE SVĚTĚ?

ITÁLIE

V Itálii na Vánoce samozřejmě těstoviny!

Klasická italská hostina se pořádá na Boží hod a skládá se z těstovin, pečeně a šumivého vína. Na jihu země se konzumuje hlavně opékané jehněčí maso. Tradičním dezertem je populární panettone, sladký chléb s rozinkami a kandovaným ovocem podávaný s krémem z mascarpone. Je obvykle asi 12 až 15 cm vysoký a měl by vážit zhruba 1 kg. Podělí se o něj celá rodina.

představují úhoři, krevety a pečené ryby s přílohou z bílého chřestu. Dalším tradičním jídlem je sušená šunka jamón. Jako dezert se podávají marcipánové sušenky a hranolky obalené v cukru a skořici, známé coby churros. Používá se také nugát nebo turrón, sladká směs medu, cukru, vaječných bílků a mandlí (podobná tureckému medu).

PORTUGALSKO

Speciální vánoční portugalský koláč

Portugalci připravují na Vánoce tzv. koláč krále, Bolo-rei. Je to vlastně něco jako náš mazanec s cukrovou polevou a kousky kandovaného ovoce. Pojí se s ním řada zvyků, např. se do něj při pečení dává jedna fazole a jeden malý dáreček v pečicím papíru. Kdo ve své porci najde fazoli, musí koláč upéct příští rok. Kdo najde dárek, může si ho nechat.

ANGLIE

Anglický vánoční pudink

Angličané doplňují štědrovečerní menu zvláštním ovocným koláčem. Přísady zahrnují sušené ovoce, ořechy a koření. Saturací alkoholem (brandy nebo whisky) a nahříváním je dezert přeměněn ve vánoční pudink. Před podáváním se znovu vaří, polévá brandy a zapaluje. Někdy se do něj zapéká mince pro štěstí.

FRANCIE

Vánoční poleno z Francie

Při francouzské vánoční hostině nesmí chybět šampaňské a předkrm v podobě uzeného lososa, humra, ústřic, foie gras nebo slaných palačinek. Jako hlavní chod poslouží pečená husa nebo krůta s kaštaný. Oblíbeným dezertem je piškotová roláda se svěžím máslovým krémem, které se říká vánoční poleno. Francouzi ji zdobí tak, že opravdu vypadá jako kousek dřeva. Navíc ji kráší marcipánové houby a poprašek moučkového cukru.

ŠPANĚLSKO

Pozdní štědrovečerní španělská večeře

Španělé podávají vánoční večeři kolem jedenácté hodiny v noci. Pochutnávají si na tapas s různými druhy sýrů, uzenin a zeleniny. Oblíbená je i polévka s plody moře. Hlavní chod

ŘECKO

Tradiční vánoční řecké dobroty

V Řecku se na Vánoce podává zpravidla jehněčí nebo vepřové maso, po němž následuje baklava, klasické řecké pečivo s nasekanými oříšky, medem nebo sirupovou omáčkou. Je nutností ve většině řeckých domácností, a to nejen během svátků.

PERU

V Peru vítězí krocán

Peruánci se neobejdou bez krocana nadívaného čerstvým ovocem. Servírují k němu jablečnou omáčku, salát a tzv. tamales, kukuřičné listy vařené v páře a plněné mletým masem či zeleninou. Sladkou tečkou na závěr bývá ovocný koláč nebo marcipán.

BRAZÍLIE

Rozmanité vánoční chutě Brazílie

Nabídka vánočních jídel v Brazílii obsahuje talíř šunky, pečenou krůtu, někde i pečené vepřové a rybí maso, ochucené česnekem, rýží, čerstvým salátem, bramborovým salátem nebo

ovocem. Jako dezert se podává citrónový nebo ořechový koláč, čokoládový dort a panettone.

JAMAJKA

Veselá ovocná Jamajka

Proslulým vánočním pokrmem Jamajky je ovocný dort. Sušené ovoce se nechá namočit do červeného vína a rumu měsíc před Vánoce, takže koláč je pak velmi vlhký a doslova nabitý alkoholickými příchutěmi. Nu, Jamajčané rozhodně vědí, co je dobré.

POLSKO

Země vánočních tradic

V Polsku mají na Štědrý den večeři o dvanácti chodech symbolizujících počet měsíců v roce a počet apošto-

lů, od různých předkrmů, pirožků, přes polévku, plněného krocana, ryby až po speciální zákusky tzv. „ušky“. Na štědrovečerním stole nesmí chybět polévka jako boršč, zelňačka, houbová nebo rybí a samozřejmě štědrovečerní ryba – kapr, sled nebo jeseter. Večeře je ukončena moučníkem. Charakteristické jsou takzvané makůvky, žemle máčené v mléce dochucené mákem a rozinkami nebo makové koláče. Úplně naposled přijde sušené ovoce a rozmanité cukroví. K večeři ovšem, oproti nám, ani po ní Poláci nepijí žádný alkohol, protože jsou z velké části věřící. Kapku alkoholu si mohou dopřát až po skončení půlnoční mše.

JAPONSKO

Japonsko nedá dopustit na KFC

25. prosince se v Japonsku podává bílý houbovitý dort se smetanou a jahodami. Od sedmdesátých let, po úspěšné reklamní kampani, se pro Japonsko stalo obvyklým vánočním pokrmem smažené kuře z KFC. Objednávají si ho dokonce až dva měsíce předem.

RECEPTY

Recept na polský vánoční makovec:

Potřebujeme

- 1/4 kg hladké mouky
- 50 g cukru
- 10 vajec
- 125 ml mléka
- 15 g droždí
- 1/2 kg umletého máku (když se mák nechá nabobtnat přes noc v mléce, ve mlýnku se zrnka lépe rozmělní a taky líp pustí chuť)
- 100 g másla
- kůra ze 1/4 pomeranče
- hrst směsi mandlí, rozinek a sušeného ovoce.

Postup

1. Do vlažného mléka přidáme trochu cukru a droždí, připravíme si tak kvásek. Necháme vzejít.
2. Mezitím utřeme čtyři žloutky s cukrem. Do prosypané mouky přidáme kvásek, zbytek mléka a žloutky utřené s cukrem. Vypracováváme těsto, dokud se nepřestane lepit na ruce. Pak dáme vykynout.
3. Umletý mák smícháme s máslem, nasekanými mandlemi a sušeným ovocem.
4. Vykynuté těsto rozválíme tak, aby se netrhlo – čtvrt až půl centimetru je optimální výška. Potom ze dvou třetin potřeme makovou směsí a zavineme tak, aby nepokrytá část zůstala k překrytí nakonec.
5. Dáme péct do trouby vyhřáté na

180 stupňů asi na tři čtvrtě hodiny. V závěru pečení kontrolujeme, a jakmile má těsto nazlátlou barvu, je makovec hotový. Ještě teplý bohatě pocukrujeme.

Francouzské vánoční poleno

Ingredience

Na těsto:

- 5 šťastných vajec
- 150 g třtinového cukru
- 150 g polohrubé mouky
- 30 g kakaa
- 1 lžice slunečnicového oleje
- Špetka soli
- Na čokoládový krém/ganache:
- 350 g smetany na šlehání 33%
- 340 g kvalitní hořké čokolády
- ½ lžičky mleté vanilky
- 2-3 lžice kvalitního rumu

Na náplň:

- 500 ml (plus zbytek z ganache) smetany na šlehání 33%
- (celkem cca 610 g smetany)
- 1/2 lžičky mleté vanilky
- 1 ztužovač smetany

Na ozdobu:

- Čokoládová kůra (100 g kvalitní čokolády)
- Bílkové pusinky/houbičky (recept na Pavlova)
- Čerstvý rozmarýn
- Čerstvé brusinky

Postup

1. Předehřejte si troubu na 200 °C a plech si vyložte pečícím papírem, který jste potřeli máslem nebo vymazali tukem ve spreji. (Papír lépe přilne, když si pod ním i plech vytřete máslem.) Vejce s cukrem vyšlehejte do pěny. Když máte světlou nadýchanou pěnu, jemně vmíchejte olej, špetku soli a mouku promíchanou s kakaem.

2. Těsto rozetřete na plech a pečte 8-10 minut. Dejte pozor, aby nebyl přesušený. Upečený korpus vyjměte z plechu, a ještě teplý i s pečícím papírem zarolujte a nechte vychladnout.

3. A teď si připravte čokoládový krém. Zahřejte 350 g smetany. (Pokud jste použili 2x 500 ml balení, trochu vám zbyde a ten zbytek použijete do náplně.) Když je horká odstavte, přidejte vanilku, rum a čokoládu. Klidně nechte chvíli stát, po pár minutách promíchejte metličkou a ujistěte se, že se všechna čokoláda rozpustila a směs je hezky hladká. Tuto směs odložte do chladu na 30 minut (ne o moc déle).

4. Pokud se vám líbí ozdobná čokoládová kůra, vyrobíte jí snadno. Ve vodní lázni rozpustíte přibližně 100 g kvalitní čokolády. Rozetřete jí na pečící papír v tenké vrstvě a moc si s tím nedělejte starosti. Vypadá totiž hezky, když je kůra nepravidelná, různě silná a nalámaná. Odložte papíry s čokoládou do chladu, aby čokoláda rychle ztuhla.

5. Připravte si i šlehačkovou náplň, to bude snadné. Ušlehejte všechnu

smetanu, 2 balení po 250 ml a zbytek smetany co zbylo od výroby čokoládového krému. Celkem mi to vyšlo na 610 g. Do smetany nezapomeňte přidat ztužovač smetany a trochu mleté vanilky.

6. Teď můžete začít plnit. Vychladlý korpus rozviňte a potřete jeho celý povrch rovnoměrně ušlehanou smetanou. Korpus zarolujte a vytvořte tak roládu. Tuto roládu ideálně přesuňte na servírovací táč nebo prkýnko, na kterém už zůstane. Přibližně v poslední čtvrtině proveďte diagonálně řez, abyste vytvořili postranní větev (koukněte na fotky). Se spojem se netrapte, začistíte ho čokoládovým krémem. Můžete konce rolády také seříznout, abyste začistili řez.

7. Teď přijde ta tricky část. Vezměte vychlazenou čokoládovou ganache, dejte ji do nádoby robota a začněte pomocí metly šlehat. Je důležité, abyste tuto hmotu nepřeshlehali. Šlehejte jen tak dlouho, dokud nezačne metla tvořit stopu nebo jakýsi zářez v krému. Tedy není ještě úplně konzistence šlehačky, ale stále je trochu tekutá. Teď pomocí stěrky nebo palety naneste tento čokoládový krém na celý povrch „polena“ (kromě řezu). Opět se nemusíte snažit o dokonalost, naopak by mělo být hezky rustikální. Můžete povrch dekorovat pár zářezy vidličkou, pokud nebudete vyrábět kůru z čokolády. Nebo na závěr povrch ozdobte nalámanými kousky čokolády, kterou jste si předtím rozetřeli na papír a dali vychladit. Vytvořte dojem loupající se kůry. Když si na práci vezmete cukrářské nebo „chirurgické“ rukavice, nebude se vám čokoláda v rukou při práci tolik rozpouštět.

8. Roládu nechte vychladit a pořádně proležet do druhého dne. Na servírování ji můžete ještě pocukrovat, dozdobit čerstvým rozmarýnem a třeba i čerstvými brusinkami. Nebo, pokud jste si připravili houbičky z bílků, přidejte je. (Recept je stejný jako na Pavlovu.) Dekorovat doma můžete i například něčím nejedlým, jako jsou šišky.

A ještě jeden recept pocházející z počátku 20. století z americké Minnesoty.

CRINKLES

Ingredience:

- 120 g hladké mouky
- 20 g mletých mandlí
- 50 g holandského kakaa
- 50 g másla pokojové teploty
- 120 g cukru krupice
- 10 g vanilkového cukru
- 7 g perníkového koření
- špetka soli
- 6 g kypřicího prášku do pečiva
- 2 vejce pokojové teploty
- 100 g moučkového cukru na obalování kuliček před pečením

Postup

1. Vejce, cukr, vanilkový cukr, máslo a perníkové koření dejte do mísy a pomocí K-metly nebo ručního šlehače, nechte 3 minuty vše dobře prošlehat. Poté přidejte prosáté kakao, kypřicí prášek, sůl, hladkou mouku a mleté mandle – pouze krátce zašlehejte do těsta, aby se vše propojilo (stačí opravdu cca půl minuty). Do těsta žádnou mouku ani jiné suroviny NEPŘISYPAVEJTE! Těsto není zcela tuhé konzistence a je to tak správně. Takto vypracované těsto dejte do potravinové fólie a nechte v lednici minimálně 4 hodiny – ideálně ale přes noc.

2. Troubu si rozpalte na 175 °C a plech vyložte pečicím papírem. Těsto vytáhněte z lednice a tvarujte z něj

malé kuličky, které obalte v moučkovém cukru – cukr neoklepávejte!

3. Kuličky skládejte vedle sebe na plech s rozstupem, aby se Vám při pečení nespojily. Pečte je 10-12 minut.

4. Po vytažení je nechte chvíli vychladnout a pak se do nich můžete pustit :).

DOBROU CHUŤ!!!

A nesmíme zapomenat na zvířátka.

SUŠENKY PRO PTÁČKY

Suroviny:

Želatina, ptačí bob, semínka jakéhokoliv druhu (např. ovesné vločky, slunečnicová semínka ...)

Pomůcky:

vykrajovátko, pečicí papír, větší mísa, párátko nebo špejle, provázek, hrnek

Postup:

1. Želatinu dejte do hrnku a zalijte ji trochou vody. Počkejte, až se rozpustí. Do větší mísy nasypejte ptačí zob a zrníčka.

2. Do ptačího zobu vlijte želatinu a pořádně vše promíchejte. Pokud se vám bude zdát směs příliš tekutá, přidejte ještě trochu zrníček nebo ptačího zobu.

3. Pečicí papír položte na táč nebo plech na pečení. Položte na něj vykrajovátko a malou lžičkou napěchujte směsí zrníček se želatínou. Vše musíte dobře napěchovat, abyste odstranili přebývající vzduch. Párátkem vytvořte díрку do směsi. Musí být dostatečně velká, aby skrz ní šel protáhnout provázek.

4. Když jsou ptačí sušenky řádně vysušené, opatrně z nich sundejte vykrajovátko a dírkou prostrčte provázek. Ptačí sušenky jsou hotové a můžete je pověsit venku na strom. Ptáčci budou mít z takového vánočního stromku zcela určitě radost.

NAJDI ROZDÍLY A OBRÁZEK SI VYBARVI

Najdi 10 rozdílů

VÁNOČNÍ KOLEDY

Štědrej večer nastal

česká

1. Ště- drej ve- čer na- stal.
 Ště- drej ve- čer na- stal, ko- le-
 dy při- chys- tal, ko- le- dy při- chys- tal.

Dej Bůh štěstí tomu domu

Dej Bůh štěs - tí to - mu do - mu,
 my zpí - vá - me, ví - me ko - mu:
 Ma - lé - mu dě - lát - ku, Kris - tu Je - zu - lát - ku,
 dnes v Bet - lé - mě na - ro - ze - né - mu.

On rozdává štědrovnicky,
 jabka, hrušky i trojníčky.
 Za naše zpívání, za koledování
 dej nám Pán Bůh své požehnání.

K jesličkám teď poklekáme,
 Ježíškovi zazpíváme.
 Světa širou dálí zní mu píseň chvály.
 Vítej, dítě, nebeský králi!

NĚCO PRO ZASMÁNÍ

Tatínku, a odkud k nám chodí Ježíšek?”

„Pokud můžu soudit podle původu dárků – tak asi z Číny”

„Mámo, cítíš to? Vůně vanilky, čerstvě uříznuté jedličky, vánočního cukroví...”

„Cítím, cítím – sousedi se ale mají!”

„Opravdu mi přineseš nové bubny?” ptá se Pepíček Santy.

Odpověď zněla: „Ano, protože tví rodiče letos opravdu moc zlobili.“

„Letos Vánoce nebudou!” říká maminka Pepíčkoví.

„A proč ne?” zhroutí si Pepíček.

„Řekla jsem Ježíškovi, že jsi byl celý rok hodný, a umřel smíchy!”

Malý Pepíček píše Ježíškovi: „Milý Ježíšku, celý rok jsem měl samé jedničky...
 Ne. To nemůžu napsat.“

A tak píše: „Milý Ježíšku, jelikož jsem byl celý rok hodný... Ne, to taky
 nemůžu napsat.“

Najednou ho něco napadne. Vyběhne z domu, vběhne do nedalekého
 kostela, tam vezme sochu Panny Marie, dá si ji do podpaží a běží s ní
 domů.

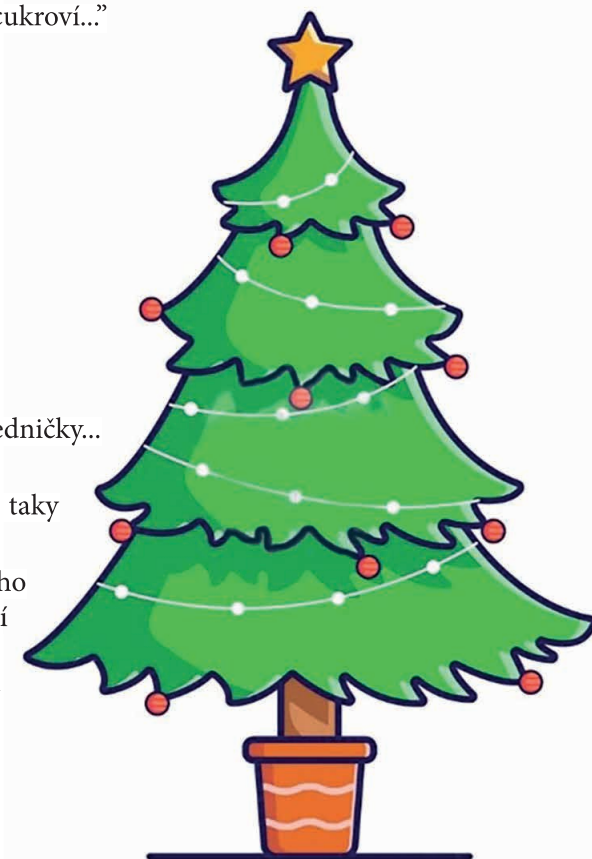
Tam si sedne ke stolu a píše: „Milý Ježíšku, jestli chceš ještě někdy
 vidět svoji maminku...”

Povídá Pepíček Pavlovi: „Letošní Vánoce jsem prožil v bílém.“

Pavel: „Ty jsi byl na horách?”

Pepíček: „Ale kdepak, byl jsem celý v sádře.“

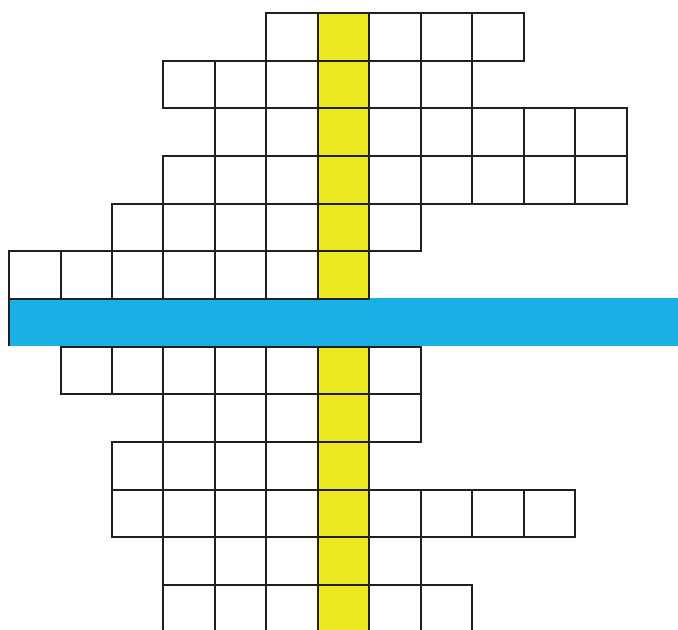

VÁNOČNÍ PRANOSTIKY

- * Jaký prosinec, takový celý rok.
- * Studený prosinec, brzké jaro.
- * Je-li první adventní týden mrazivo, bude zima osmnáct neděl trvati.
- * Když v prosinci sněží, úrodný rok běží.
- * Prosinec se sněhem na pěšině, žito v každé dědině.
- * Mírný prosinec – mírná celá zima.
- * Na suchý prosinec následuje suché jaro.
- * Jaké zimy v prosinci, taková tepla v červnu.
- * Věřilo se, že když připadne Štědrý den na:
 - * Pondělí, znamená to dobrou úrodu a hodně medu;
 - * Úterý, bude hodně vína a obilí;
 - * Čtvrtek, podaří se výhodně prodat dobytek;
 - * Pátek, bude horké léto a krásný podzim.

ZÁVĚREČNÁ KŘÍŽOVKA

1. Přísada anglického ván. pudingu
2. Dezert francouzské vánoční hostiny
3. Pyrotechnika na stromečku
4. Tradiční italský dezert
5. Do Bolo-rei se vkládá luštěnina....
6. Tři svíce na adventním věnci jsou ..
7. Řecký sladký zákusek
8. Bolo-rei je krále
9. Španělská sušená šunka ...
10. Klasika na italském stole
11. Co se zapéká do pudingu
12. Vánoční písně

Tajenka:

Přejeme všem krásné, pohodové, šťastné a

KALENDÁŘ AKCÍ NA ROK 2024 - 2025

Prosinec: Mikuláš , Posezení s důchodci , Zpívání u stromečku

Leden: Obecní ples

Únor: Maškarní odpoledne

Březen: Megaděs

Duben: Velikonoční tvoření , Čarodějnice

Květen: Stavění máje

Červen: Dětský den

